

Klasa 6 PRIHODI

Prihodi jesu **pozitivni ekonomski tokovi** koji proizilaze iz prodaje proizvoda ili vršenja usluga preduzeća, kao i iz finansijskih plasmana, prodaje imovine preduzeća i sl. Povećanje imovine ili smanjenje obaveza preduzeća rezultira nastankom prihoda.

- Prihode možemo podeliti na :
- Poslovne prihode,**
- Finansijske prihode**
- Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine**
- Ostali prihodi**

U osnovne grupe računa ove klase ubrajamo :

- 60 – Prihode od prodaje robe,
- 61 – Prihodi od prodaje proizvoda i usuliga,
- 62 – Prihodi od aktiviranja učinaka i robe,
- 63 – Promena vrednosti zaliha učinaka
- 64 – Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.
- 65 – Drugi poslovni prihodi
- 66 – Finansijski prihodi,
- 67 – Ostali prihodi
- 68 – Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine
- 69 – Prenos prihoda

60 – Prihodi od prodaje robe

•Ovoj grupi prihoda pripadaju poslovni prihodi koji nastaju prodajom robe na domaćem i inostranom tržištu. Ova grupa računa obuhvata sledeće sintetičke račune:

- 600** – Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima,
- 601** – Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima
- 602** - Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu
- 603** – Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu.

61 – Prihodi od prodaje proizvoda i usluga

- 610** – Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnim i zavisnim pravnim licima
- 611** – Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima
- 612** – Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu
- 613** – Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu.

62 – Prihodi od aktiviranja učinaka i robe

- Nastaju po osnovu upotrebe robe, proizvoda i usluga za nematerijalna ulaganja, osnovna sredstva, materijal, prirast osnovnog stada i za sopstveni transport pri nabavci materijala i robe.
- Aktiviranjem učinaka ili robe vrši se njihova transformacija u drugi oblik sredstva.
- U ovu grupu računa spadaju:
 - **620** – Prihodi od aktiviranja i potrošnje robe za sopstvene potrebe
 - **621** – Prihodi od aktiviranja i potrošnje gotovih proizvoda i usluga za sopstvene potrebe.

U slučaju kada preduzeće aktivira robu ili učinke za sopstvene potrebe knjiženje se vrši **zaduživanjem određenog računa sredstava klase 0 i klase 1, dok potražuju račun 620 – Prihodi od aktiviranja i potrošnje robe za sopstvene potrebe ili račun**

•621 – Prihodi od aktiviranja i potrošnje gotovih proizvoda i usluga za sopstvene potrebe.

Primer 1:

•I) Preduzeće „Stan“ se bavi proizvodnjom nameštaja. Ovo preduzeće je upotrebilo svoje proizvode-nameštaj za opremanje kancelarija. Cena koštanja nameštaja je 850.000 rsd. PDV 20 %.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	023	621	Postrojenja i oprema Prihodi od aktiviranja i potrošnje gotovih proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	1.020.000	850.000
		474	Obaveze za PDV po osnovu sopstvene potrošnje Za aktiviranje sopstvenih proizvoda		170.000

63 – Promena vrednosti zaliha učinaka

- Iskazuju se povećanja ili smanjenja vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda.
- Povećanje vrednosti zaliha** knjiži se **zaduživanjem računa 110 – Nedovršena proizvodnja, odnosno, računa 120 – Gotovi proizvodi, dok potražuje račun 630 – Povećanje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda i nedovršeneh usluga**
- Smanjenje vrednosti zaliha** nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda knjiži se **zaduživanjem računa 631 – Smanjenje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda, dok potražuju računi 110 – Nedovršena proizvodnja, i računa 120 – Gotovi proizvodi.**

64 – Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija i sl.

- Ova grupa prihoda nastaje po osnovu potraživanja od državnih organa i organizacija.
- Knjigovodstvena evidencija ovih prihoda vrši se **zaduživanjem odgovarajućih računa 241 – Tekući račun** (ukoliko je uplaćeni iznos subvencije) **ili računa 222 – Potraživanja od državnih organa i organizacija** (ukoliko će odgovarajući organ u budućem periodu uplatiti odgovarajuću sumu novca), dok **potražuje račun 640 – Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija.**

Primer 2:

- I) Šećerani je odobrena premija za proizvodnju i preradu šećerne repe u iznosu od 600.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	222	640	Potraživanja od državnih organa i organizacija Prihodi od premija, subvencija dotacija i donacija Za obračunate subvencije	600.000	600.000

66 Finansijski prihodi

•Ova grupa računa sadrži sledeća konta:

•**660** – Finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica;**661** – Finansijski prihodi od ostalih povezanih pravnih lica;**662** - Prihodi od kamata; **663** – Pozitivne kursne razlike;...**669** – Ostali finansijski prihodi.

661 – Finansijski prihodi od ostalih povezanih pravnih lica

- Ove prihode preduzeće ostvaruje ukoliko ima učešće u kapitalu drugih pravnih lica.
- Knjiženje se vrši **zaduživanjem računa 220 – Potraživanja za kamate i dividende**, dok **potražuje račun 661 – Finansijski prihod od ostalih povezanih pravnih lica**, za iznos dividende. **Kada se dividenda uplati** na tekući račun preduzeća ulagača **zadužuje se račun 241 – Tekući račun**, dok **potražuje račun 220 – Potraživanja za kamate i dividende**.

Primer 3:

- I) Preduzeće „Trend“, ima učešće u kapitalu preduzeća „Tehnika“ koje je za 2015. godinu ostvarilo dobit u iznosu od 35.000.000 rsd. Po osnovu učešća u kapitalu preduzeće „Trend“ ima pravo na učešće u dobiti u iznosu od 14.000.000 rsd. Odluka o raspodeli dobiti preduzeća „Tehnika“ je doneta u februaru 2016. god.
- II) Preduzeće „Tehnika“ donelo je odluku o raspodeli dobiti u februaru, što je učinjeno marta 2016. god. Uplaćen je iznos dividende preduzeću „Trend“ u iznosu od 14.000.000 rsd, prema izvodu br. 22.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	220	661	Potraživanja od kamate i dividende Finansijski prihodi od ostalih povezanih pravnih lica Prihodi po osnovu dividende	14.000.000	14.000.000
2	241	220	Tekući račun Potraživanje od kamate i dividende Za uplaćenu dividendu	14.000.000	14.000.000

662 – Prihodi od kamata

- Prihodi od kamata proizilaze iz kamata po datim kreditima (finansijskim ili robnim) drugim preduzećima, prihodi koji proizilaze iz dužničko-poverilačkih odnosa, zateznih i drugih kamata.
- Knjiženje prihoda od kamata vrši se **zaduživanjem računa 220 Potraživanja od kamata i dividendi ili računa 241 – Tekući račun, dok potražuje račun 662 – Prihodi od kamata za iznos obračunate ili uplaćene kamate.**

Primer 4:

- I) Preduzeće „Metal“ je prodalo svoje proizvode preduzeću „Trend“ u vrednosti od 100.000 rsd., po fakturi 145 sa rokom odloženim rokom plaćanja od 60 dana. PDV 20%. Kamatna stopa je 2% mesečno i obračunava se putem prostog interesnog računa.
- II) Preduzeće „Trend“ je platilo proizvode sa zakašnjenjem od 30 dana zajedno sa ugovorenom kamatom u iznosu od 4.000 rsd ($100.000 \times 2 \times 2\%$) i zateznom kamatom koju je preduzeće „Metal“ obračunalo za period kašnjenja u iznosu od 2.000 rsd ($100.000 \times 1 \times 2\%$).

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	232		Kratkoročni krediti u zemlji	120.000	
		614	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda i usluga		100.000
		470	Obaveze za PDV Po fakturi 5635		20.000
2	241		Tekući račun	126.000	
		662	Prihodi od kamata (za ugovorenu kamatu)		4.000
		662	Prihodi od kamata (za zateznu kamatu)		2.000
		232	Kratkoročni krediti u zemlji Naplaceno potraživanje s kamatama		120.000

663 – Pozitivne kursne razlike

- Ukoliko preduzeće ima **potraživanja prema kupcima iz inostranstva, potraživanja po datim avansima u inostranstvu, sredstva u deviznoj blagajni ili na deviznom računu, a kada dođe do povećanja kursa strane valute** dolazi do nastanka pozitivnih kursnih razlika.
- Razliku između u iznosa obračunatom po novom i iznosa obračunatog po starom kursu knjižimo zaduživanjem odgovarajućeg računa potraživanja ili deviznih sredstava (205 - Kupci iz inostranstva, 244 - Devizni račun, 246 - Devizna blagajna), dok potražuje račun 663 - Pozitivne kursne razlike kursne razlike.**
- Pozitivne kursne razlike nastaju i u slučaju kada preduzeće ima **obaveze prema inostranstvu, a kada dođe do smanjenja kursa strane valute**, što se knjigovodstveno obuhvata **zaduživanjem odgovarajućeg računa obaveza (npr. 436 - Dobavljači iz inostranstva), dok potražuje račun 663 - Pozitivne kursne razlike**, za razliku između obaveza obračunatih po novom i obaveza obračunatih po starom kursu.

Primer 5:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Tehnika“ je : 244
– Devizni račun 15.000 EU, 205-Kupci u inostranstvu 5.000 EU (1:100), 436 – Dobavljači iz inostranstva 20.000\$ (1:70).
- Na kraju poslovne godine došlo je do povećanja kursa evra za 2 rsd, dok se kurs dolara smanjio za 4 rsd. Proknjižiti kursne razlike.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	244	663	Devizni račun	30.000	120.000
	205		Kupci u inostranstvu	10.000	
	436		Dobavljači iz Inostranstva	80.000	
			Pozitivne kursne razlike		
			Za pozitivne kursne razlike		

67 – Ostali prihodi

•Računi ove grupe su:

- 670** – Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme
- 671** – Dobici od prodaje bioloških sredstava
- 672** – Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti
- 673** – Dobici od prodaje materijala
- 674** - Viškovi
- 675**- Naplaćena otpisana potraživanja
- 676** – Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika
- 677** – Prihodi od smanjenja obaveza
- 678** – Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja
- 679** – Ostali nepomenuti prihodi.

670 – Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme

•Knjiženje prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme vrši se zaduživanjem računa **204 – Kupci iz zemlje, 205 – Kupci iz inostranstva, 241 – Tekući račun** za iznos prodajne vrednosti sa PDV-om. **Za iznos amortizovane vrednosti umanjujemo stanje na odgovarajućim računima 0119 – Ispravka vr. nematerijalnih ulaganja, 0229 Ispravka vrednosti građevinskih objekata, 0239 – Ispravka vrednosti opreme**, dok **potražuju odgovarajući računi grupe 01 i 02** za iznos nabavne vrednosti, račun **670 – Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme**, kao i račun **470- Obaveze za PDV**.

Primer 6:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Tehnika“ je sledeće: 023- Postrojenja i oprema 800.000 rsd, 0239 – Ispravka vrednosti opreme – 300.000 rsd.
- I) Preduzeće „Tehnika“ je prodalo preduzeću „Metal” dizalicu čija je nabavna vrednost 300.000 rsd, za 200.000 rsd. PDV 20%. Otpisana vrednost prodane mašine je 150.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	204 0239	023 670	Kupci iz zemlje Isprav. vr. nekretnina, postrojenja i opreme	240.000 150.000	300.000
		470	Postrojenja i oprema Dobici od prodaje nem. ul. Postrojenja i opreme Obaveze za PDV Za prodatu opremu		50.000 40.000

672 – Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti

•Primer 7:

•I) Preduzeće „Tehnika“ ima udeo u preduzeću „Trend“ u vrednosti od 500.000 rsd. Preduzeće „Tehnika“ je prodalo preduzeću „Talas“ ove udele za 550.000 rsd. Iznos od 50.000 rsd predstavlja dobitak od prodaje (kapitalnu dobit). Preduzeće „Talas“ je doznačilo novac na tekući račun preduzeća „Tehnika“.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	204	042	Kupci u zemlji Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	550.000	500.000
		672	Dobici od učešća u dugoročnim hartijama od vrednosti Za prodane udele		50.000
1a	241	204	Tekući račun Kupci u zemlji Za uplatu udela	550.000	550.000

673 – Dobici od prodaje materijala

- Kada se materijal prodaje po većoj prodajnoj vrednosti, od stvarne nabavne vrednosti onda nastaju dobiti po osnovu prodaje.
- U tom slučaju za iznos prodajne vrednosti sa PDV – om **zadužujemo račun 204 – Kupci u zemlji**, dok **potražuje račun Materijal** za knjigovodstvenu vrednost materijala (u zavisnosti od odabrane metode evidentiranja knjigovodstvena vrednost materijala može biti stvarna nabavna vrednost ili planska vrednost), potražuje račun **673 – Dobici od prodaje materijala** za razliku između prodajne vrednosti bez PDV-a i stvarne nabavne vrednosti materijala, kao **i račun 470 – Obaveze za PDV** za iznos obaveza za PDV.
- Ukoliko se zalihe materijala vode po planskoj ceni **u slučaju pozitivnog odstupanja zadužujemo i račun 1019 – Odstupanje od planske cene materijala** za odstupanje planske cene od stvarne nabavne cene, a **ako je odstupanje negativno ovaj račun potražuje.**

Primer 8:

•I)Preduzeće „Tehnika“ je prodalo preduzeću „Lindeks“ materijal čija je planska vrednost 200.000 rsd, a odstupanje od planske cene materijala (negativno) 40.000 rsd, po fakturi 56 za 250.000 rsd. PDV 20%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	204	1019	Kupci u zemlji	300.000	
			Odstupanje od planske cene materijala		40.000
		101	Materijal		200.000
		673	Dobici od prodaje materijala		10.000
		470	Obaveze za PDV		50.000
			Za prodati materijal		